

Chmelař, Vilém

[Pieter, Józef. *Historia psychologii w zarysie*]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. B, Řada filozofická.
1961, vol. 10, iss. B8, pp. 123-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/106174>

Access Date: 20. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

cování dat v hojně míře statistických metod. Méně pozornosti věnovali zjišťování širších souvislostí u studovaných jevů. Také pokus o výklad (i hypotetický) jevů ve většině prací chybí.

Vydání sborníku svědčí o tom, že v Jugoslávii v současné době nastává větší rozvoj experimentální psychologie. Také o to se zasloužil profesor Rostohar.

Vilém Chmelář.

Józef Pieter, Historia psychologii w zarysie, Katowice 1958, stran 322. Cílem „Nástinu dějin psychologie“ je podle slov autorových poskytnout čtenáři, který není obeznamen s psychologií, uvedení do studia psychologie. Pieter chce studentu psychologie umožnit, aby na základě studia dějin psychologie rozlišil, co je v psychologii již vědeckým poznatkem a co je pouhý názor některého psychologa nebo některé psychologické školy, poněvadž i v Polsku se (jako jinde) mezi oběma světovými válkami tradovaly různé psychologické směry a vznikly mezi psychology spory, jež měly škodlivý vliv na rozvoj psychologie.

Při zpracování knihy, mající charakter orientačního úvodu do psychologie, položil Pieter důraz na objektivní vylišení faktů. Pieter chce ve své knize na základě nepochybných faktů dát odpověď na tyto otázky: Jak vznikla a rozvíjí se psychologie? Jak vznikla vědecká psychologie? Co platného zůstalo z filosofické psychologie? Co jsou psychologické směry? S jakými nesnázeami se setkáváme v psychologii a jaké jsou její možnosti?

Při zpracování „Historie“ opírá se zejména o práce psychologů, jejichž díla jsou považována za originální a kteří přispěli k rozvoji psychologické vědy. Látku zpracoval ve 14 kapitolách. Nejprve si klade otázku, co je to psychologie, a pak podává přehled činitelů, kteří vyvolali psychologii v život a kteří působí na její rozvoj. Podrobněji sleduje vývoj filosofické psychologie idealistické i materialistické a poukazuje na význam dialektického materialismu pro psychologii, na význam spisů B. Engelse, K. Marxe a V. I. Lenina pro pojetí psychiie.

V kapitole o počátcích vědecké psychologie načrtává obecnou charakteristiku rozvoje vědecké psychologie. V dalších kapitolách hodnotí přínos W. Wundta a jeho školy pro rozvoj psychologie, osvětluje vznik objektivní psychologie, obšírněji pojednává o velkém vlivu Pavlovovy nauky na psychologii, o přínosu medicíny do psychologie, o evolucionismu v psychologii, o teoriích obecné inteligence, o psychologických testech, o psychotechnice, o psychologii práce, o psychologii sociální, vývojové, pedagogické, o psychologii dítěte a o osobnosti. Cenná je kapitola o psychologii v Polsku. Pieter v ní zpracoval dějiny polské psychologie od předvědeckých začátků až do r. 1957. Konstatuje, že situace psychologie v Polsku je příznivá, ale že psychologie stojí před obtížným úkolem, jak splnit všechny požadavky, které na ni klade věda, zdravotní služba a průmysl. V soupisu literatury Pieter uvádí z našich publikací J. Stavělov „Dějiny psychologie“ a V. Příhodův „Úvod do pedagogické psychologie“.

Pieterova kniha je první polskou publikací o dějinách psychologie. I když autor v ní některé otázky, týkající se medicínské psychologie, diferencíální psychologie aj. jen zhruba načrtl, je jeho kniha dobrým úvodem pro studující psychologie.

Vilém Chmelář.

Acad. M. Ralea și C. I. Botez, Istoria psihologiei. Editura Academiei Republicii Populare Romne. București 1958, 738 stran 18×24. Velmi přístupným, ale přísně vědeckým způsobem napsali „Dějiny psychologie“ rumunští vědci akademik Ralea a C. I. Botez. Sloh knihy je svěží, a proto se z ní příjemně studuje. Velmi čtené citáty jsou organicky začleněny do kontextu, rozbor zkoumaných děl je přehledný a setkáváme se tu s výstižnými charakteristikami badatelů v oboru psychologie. Je škoda, že autoři nepřipojili věcný rejstřík, který by byl ještě praktičtější než jmenný, který zde máme.

Kniha je rozdělena na dvě části, takřka na dvě polovice. V první jsou probírány spíše jednotlivé postavy; po jedné kapitole věnovali autoři Platonovi, Aristotelovi, Baconovi, Hobbesovi, Spinozovi a Lockeovi, jiné shrnuli do jedné kapitoly, např. Descartesa, Malebrancha a Pascala (X.) anebo Lomonosova a Radiševa (XVII.).

V kapitolách druhé části se klade důraz na různé směry v psychologii. Tak úvodní kapitola této části (XVIII.) má nadpis: „Rozvoj kapitalismu a vznik marxismu. Dialektický materialismus a psychologie.“ Právě jen dialektický materialismus, vysvětlující všechny jevy pomocí hmoty a pohybu a pokládající duševno za projev nejvyšše organizované hmoty, může být filosofickým základem vědecké psychologie anebo, jak autoři sami říkají, materialismu v psychologii. Proto také dávají poměrně málo místa idealistickým myslitelům. O filosofii zemi Východu se nezmiňují, protože o ní chybí zvláštní svazek. A tak v této druhé části je probírána pozitivismus, evolucionismus, asociální, experimentální, pathologická psychologie a psychoanalýza, dále behaviorismus a gestaltismus i současné tendence na Západě: hormismus,